

راه‌های دوستی با خدا

نویسنده:

سمیه جان زمینی

www.ketab.ir

انتشارات رویش بهاری

(rooyeshebahari)

سرشناسه	: جان زمینی، سمیه، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	: راههای دوستی با خدا نویسنده سمیه جان زمینی.
مشخصات نشر	: کرج: رویش بهاری، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص: ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک	: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۹۱۸۶۵ - ۵ - ۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: عشق و عبادت الهی
موضوع	: God - Worship and love
موضوع	: خدا - عشق - God - Love
موضوع	: توبی و تبری -- Tawalla and tabarra
رده‌بندی کنگره	: BP ۲۲۶/۲
رده‌بندی دیوبی	: ۲۹۷/۴۶۶
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۹۷۰۱۹۷۰

راه‌های دوستی با خدا

عنوان: راه‌های دوستی با خدا

نویسنده: سمیه جان زمینی

طراح جلد: گروه طراحی پلکان

ناشر: رویش بهاری

مدیر تولید: امیر حیدری

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۹۱۸۶۵ - ۵ - ۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شناسه: ۱۴۴۵

نوبت چاپ: اول تابستان ۱۴۰۳

۱۲۰۰۰۰

تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۵.....
مقدمه.....	۷.....

معنای محبت

ارکان محبت.....	۱۳.....
اقسام محبت.....	۱۴.....
محبت راستین و دروغین.....	۱۴.....
انواع حب در قرآن.....	۱۴.....
حب مقدس.....	۱۴.....
حبنا مقدس.....	۱۷.....
حب به بت ها.....	۱۷.....
حب به ترویج فحشا.....	۱۷.....
حب به دنیا و دارایی های دنیوی.....	۱۷.....
حب به کافران، دشمن مسلمانان.....	۱۸.....
حب به نامحرم به قصد کام جویی یا عشق مذموم.....	۱۸.....
حب مقدس.....	۱۹.....
محبت صادق.....	۱۹.....
محبت کاذب.....	۱۹.....
عشق مجازی.....	۲۰.....
مراتب حب.....	۱۸۰.....

رابطه عشق و محبت

الف. معنای لغت عشق.....	۲۱.....
ب. تفاوت عشق و محبت.....	۲۲.....
ج. انواع عشق.....	۲۴.....
د. مراتب عشق.....	۲۸.....

اسباب محبت

آنچه سبب بقا و کمال آدمی می شود.....	۳۱.....
--------------------------------------	---------

۳۲	لذت .....
۳۳	احسان .....
۳۳	حُسن و جمال ظاهری و باطنی .....
۳۵	تناسب باطنی و روحی .....
۳۵	الفت و اجتماع .....
۳۶	شبهات در اوصاف ظاهری .....
۳۶	رابطه علیّت .....

محبت بنده به خدا

۴۸	محبت خدا به بنده .....
۵۶	بیان عرفانی .....

فضیلت خدادوستی

۶۰	الف. خدا شما را سلام می‌رساند .....
۶۰	ب. برترین نوع پریشانی .....
۶۰	ج. شما باید مهربان .....
۶۲	ه. بهترین در بهشت .....

آثار خدادوستی

۶۵	شوق لقاء .....
۷۱	راضی به رضا .....
۷۳	یاد مستمر .....
۷۴	اشتغال به ذکر .....
۷۵	خلوت و مناجات .....
۷۷	بردباری .....
۷۷	دوست‌دار مطیعان .....
۷۸	خائف از عظمت .....
۷۹	بی‌ریا .....
۸۰	آثار دیگر .....

نشان دوستداران خدا

۸۵	خستگی در راه خدا .....
۸۵	دوستی نیکی و نیکان .....

- دوستی اهل بیت ۸۷
- شب خیزی ۸۷
- محبوب شدن میان دوستان خدا ۸۸
- نترسیدن ۸۹

ویژگی محبوبان خدا

- مقبولیت در آسمان و زمین ۸۹
- منفور شدن در میان دشمنان خدا ۸۹
- انس با خدا ۹۰
- پرهیز از دنیا ۹۰
- مبتلا شدن به بلا ۹۱

معرفت

- لذت چیست؟ ۹۳
- رابطه قرب با محبت ۹۴
- حب ذات و لذت از خود ۹۵-۹۷
- جمال خداوندی ۹۸
- انواع معرفت خدا ۱۰۰
- بالاترین درجات محبت ۹۹
- راه رسیدن به معرفت شهودی ۱۰۰
- معرفت، کلید محبت ۱۰۳
- درخواست معرفت ممکن ۱۰۵
- محبت، راه معرفت یا بالعکس؟! ۱۰۸
- آثار تقویت معرفت و محبت ۱۰۷
- محبت و معرفت عمیق ۱۰۸
- ادراک حُسن ۱۰۹
- ادراک کمال ۱۱۰

ذکر

- توجه متمرکز و مستمر ۱۱۱
- زدودن اغیار ۱۱۳
- آثار ذکر ۱۱۵

۱۱۶	مورد یاد خدا قرار گرفتن
۱۱۶	همنشینی با خدا
۱۱۶	محبت خداوند
۱۱۶	فلاح و رستگاری
۱۱۸	افزایش برکت و حضور ملائکه
۱۱۹	آرامش
۱۱۹	دوری از شیطان
۱۱۹	غذای روح

راههای خدادوستی

۱۱۹	تقوی
۱۱۹	عزم
۱۱۹	طلب
۱۲۰	توبه
۱۲۰	طاعت
۱۲۱	پیروی از اهل بیت
۱۲۳	مکارم اخلاق
۱۲۴	دشمنی با گناهکاران
۱۲۴	جهاد

موانع خدادوستی

۱۲۵	گناه
۱۲۸	دنیا دوستی
۱۲۹	تزام محبت ها
۱۲۹	نتیجه گیری
۱۳۱	فهرست منابع

پیشگفتار

کتاب حاضر به بررسی راههای دوستی با خدا می‌پردازد. با اهدافی چون تعیین معنای محبت و عشق و بیان ارکان، مراتب، اقسام و اسباب آن و معنای دوستی با خدا و بررسی اسباب، آثار و موانع دوستی با خدا و ذکر نشانه‌های دوستداران و محبوبان خداوند به جمع‌آوری مطالب در کتب روایی، اخلاقی و تفسیری پرداخته شده است.

فرضیه‌ای که در این مجموعه مد نظر است، این است که معرفت و ذکر دو گام مهم در راه دوستی با خداست؛ و همچنین مهمترین سؤالی که در این مقال جلوه می‌کند، این است که راه‌های دوستی با خداوند چیست؟

کلمات کلیدی که در این پژوهش مهم جلوه می‌کند، حب، عشق، حب مقدس، محبت صادق، محبت کاذب، عشق حقیقی و عشق مجازی می‌باشد.

جمع‌آوری مطلب بیشتر از منابع روایی و اخلاقی و تفسیری معتبر و تعدادی از کتب دینی دیگر، به روش کتابخانه‌ای صورت گرفته است.

نتیجه‌ای که از این مطالب حاصل می‌شود این است که طبق ملاک‌های مشخص شده در آیات، روایات، متون دینی و اخلاقی، دوستی با خداوند با کسب معرفت به ذات و صفات حق تعالی و ذکر و ذکر مستمر و عزم و طلب جلب محبت الهی و انجام عبادات واجب و مستحبی و همچنین مودت اهل بیت و دیگر مکارم اخلاق و از طرف دیگر ترک گناه و موانع دوستی با خداوند، حاصل می‌شود.

مقدمه

امروزه، جهان، بیش از هر وقت دیگر، تشنه دوستی و الفت و مهر و محبت است؛ چرا که در تنهایی وحشتناک دوری از خدا به سر می‌برد؛ در حالی که بنیان جهان بر پایه محبت و رحمت ریخته شده است. «وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ»^۱.

و اسلام، برنامه تکامل انسان، اصلی‌ترین عناصر این برنامه را براساس محبت قرار می‌دهد. عنصر محبت، تا آنجا در تحقق برنامه‌هایی که اسلام برای پیشرفت جامعه انسانی پیش بینی کرده مؤثر است که امام باقر علیه‌السلام، دین اسلام را چیزی جز محبت نمی‌داند و می‌فرماید:

هَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ أَيَا دِينٍ، جَزَ مَحَبَّةٍ اسْت؟

خدایی که قرآن به مردم معرفی می‌کند، خدایی است مهربان و عاشق *إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ* و آیین اسلام را که دین همه انبیای الهی است، بر پایه‌های محبت خود، استوار کرده است و پایگاه اصلی حکومت اسلامی را عشق و مودت مردم نسبت به پیشوایان دینی یعنی اهل بیت علیهم‌السلام قرار داده است.

و همچنین پیامبران و سفیران الهی بر اساس همین محبت با تمام نیرو می‌کوشیدند تا مردم، آفریدگار خویش را بشناسند و با او ارتباط برقرار کنند تا در عمل به دستورهای خداوند و پیاده کردن تعالیم آسمانی کوشا بوده و در نتیجه جامعه‌ی ایده‌آل انسانی تحقق یابد. و این ارتباط تنها از طریق محبت می‌تواند موجود محدود را متصل به فیض وجود لایتناهی الهی بکند و این، بدان معناست که محبت و خدا دوستی، اصلی‌ترین پایه‌های سازندگی فردی و اجتماعی و تکامل مادی و معنوی انسان است.^۲

یکی از توانایی‌هایی که خداوند به بشر بخشیده، چیزی است که آن را دوست‌داشتن می‌نامند. این توانایی نیز مانند بیشتر توانایی‌های انسان ممکن است هم به شکل مثبت و هم به شکل منفی بروز و ظهور داشته باشد. و یکی از اموری که به این دوستی رنگ تقدس می‌دهد یا به آن جلوه‌ای منفی می‌بخشد، آن چیزی است که دوست داشته می‌شود یعنی «محبوب»؛ چرا که هر دوستی بر دو پایه استوار است؛ یکی محبوب (دوست داشته شده) و دیگری محب (دوستدار). و هر چه محبوب، والاتر باشد، عیار دوستی انسان هم بالاتر می‌رود.

^۱ اعراف، آیه ۱۵۶.

با این توضیح روشن می‌شود که با ارزش‌ترین دوستی‌ها، دوستی با خداست زیرا او محبوبی است که کمال مطلق و بی‌نهایت می‌باشد. پس بر ماست، که گام در این مسیر نهمیم تا لباس فاخر دوستی او را بر تن جان نشانیم. لیک طی این مسیر بدون شناخت امری ناممکن است. از این رو ابتدا باید راه را شناخت و سپس با تمام توان آن را پیمود. ما در این نوشتار بر آنیم که با تمسک به آیات قرآن و روایات معصومین، تصویری روشن از این راه، برای طالبان کمال ترسیم نمائیم.

یکی از آسیب‌هایی که امروزه جامعه‌ی دینی ما را تهدید می‌کند، بی‌روح شدن رفتارهای دینی است یعنی انجام صوری اعمال بدون اینکه به انجام آن شوقی وجود داشته و از آن لذتی برده شود. و این امر علاوه بر اینکه موجب تضعیف کارکرد مطلوب رفتارهای دینی میشود، به مرور زمان باعث سستی افراد در عمل به تکالیف الهی و سر انجام ترک آنها می‌شود. آنچه که جامعه را در مقابل این آفت بیمه می‌کند، آشنا کردن افراد آن با راه و روش دوستی با خداست زیرا به فرموده‌ی امام سجاد «علیه‌السلام» کیست که شیرینی محبت او را چشیده باشد و در صددِ جانشینی برای او باشد؟! و کیست که به قرب او انس گرفته باشد و بخواهد از این حالت منصرف و به حالت دیگری منتقل شود؟! امام می‌خواهد به ما بفهماند آن کسانی که بهره‌ای از محبت خدا نداشته و یا دل به غیر از خدا بسته‌اند، برای این است که شیرینی محبت خدا را نچشیده‌اند. چرا که اگر چشیده بودند، سراغ چیز دیگری نمی‌رفتند.

از این روی بر دین پژوهان معاصر است که قلم به دست گرفته و معارف نابی را که در این زمینه از سرچشمه‌های زلال دین گرفته‌اند، با چینی مناسب در قالب الفاظ امروزی ریخته و در دسترس همگان قرار دهند. از این رو بر خود لازم دیدیم که در خور توانمان گامی هر چند کوچک در این مسیر برداریم.

هدف ما ارائه یک راهکار کارآمد با رویکرد کاربردی در بحث دوستی با خدا می‌باشد. امید داریم که این نوشتار بتواند شمعی فراروی رهروان راه دوستی با خدا گردد. قبل از این که وارد بحث محبت الهی شویم لازم است در مرحله اول حقیقت محبت را تحلیل کنیم و پس از آشنایی با حقیقت دوستی، در وهله دوم، وارد وادی عشق‌ورزی با خدا شویم.